

भाग—घ

7. पंजाब के लोक आर्केस्ट्रा को तैयार करने की कार्यपद्धति की व्याख्या करें।
8. हिंदुस्तानी गायन संगीत को बढ़ावा देने में ऑल इंडिया रेडियो ने क्या भूमिका निभाई है ?

Exam. Code : 214903

Subject Code : 5156

M.A. Music (Vocal) 3rd Semester (Batch 2020-22)

MUSIC AS A COMMERCIAL ART

Paper—X

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :—Attempt FIVE questions in all, selecting at least ONE question from each section. The fifth question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. Explain the procedure of arranging film Music.
2. What is the relevance of computer in Music ?

SECTION—B

3. Explain the jobs avenues in Music Education.
4. Explain the basic principles of Sound Recording.

SECTION—C

5. Explain the role of Music in promoting Advertisements at commercial level.
6. Illustrate the importance and relation of multimedia in popularising Hindustani Classical Music.

SECTION—D

7. Explain the Methodology of preparing Folk Orchestra of Punjab.
8. What role All India Radio has played in promoting Hindustani Vocal Music ?

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. ਫਿਲਮ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ।
2. ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਕੀ ਸਾਰਥਕਤਾ ਹੈ ?

ਭਾਗ—ਅ

3. ਸੰਗੀਤ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
4. ਧੁਨੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ੲ

5. ਵਪਾਰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਸ

7. ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪੱਧਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
8. ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਵੋਕਲ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਨੇ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ?

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰत्येक भाग में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए, कुल पाँच प्रश्न करें। पांचवा प्रश्न किसी भी भाग में से किया जा सकता है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

भाग—क

1. फिल्म संगीत को व्यवस्थित करने की प्रक्रिया को समझाइए।
2. संगीत में कंप्यूटर की क्या प्रासंगिकता है ?

भाग—ख

3. संगीत शिक्षा में रोजगार के अवसरों की व्याख्या कीजिए।
4. ध्वनि रिकोर्डिंग के मूल सिद्धांतों की व्याख्या करें।

भाग—ग

5. व्यावसायिक स्तर पर विज्ञापनों को बढ़ावा देने में संगीत की भूमिका की व्याख्या कीजिए।
6. हिन्दुस्तानी शास्त्रीय संगीत को लोकप्रिय बनाने में मल्टीमीडिया के महत्व और संबंध को विस्तारित कीजिए।